IV. Tjörnin og fuglalífið þar.

1. Á að leyfa kappróður á tjörninni.

4 blöð. Reykjavík, 5. mars 1943

Blöð bæjarins hafa sagt frá því nú nýlega, að háttvirt bæjarráð Reykjavíkur hafi á fundi sínum 20. febr. síðastl. leyft sjómannadagsráðinu að láta kappróður fara fram hér á Tjörninni næstk. 6. júní.

Blöðin segja ennfremur, að leyfi þetta styðjist mjög við álit og umsögn" hins heiðr. Náttúrufræðafélags Íslands eða stjórnar þess, er telji enga hættu á því, að fuglarnir, sem hafast þarna við, styggist neitt við það þótt kappróður fari þarna fram einn dag, — mundu keppendurnir engar æfingar þurfa að hafa? — enda „hefði það sýnt sig, að vélaskvaldur frá flugvélum hefði ekki nein áhrif á fuglana."

Lögreglusamþykkt Reykjavíkur, 70. gr., 2. mgr. segir, — en hana hefir bæjarstjórnin sjálf samið og sett fyrir 4 árum — svo:

„<u>Bátaumferð um Tjörnina er bönnuð nema í þarfir bæjarins og lögreglunnar. Enginn má raska friði fugla, sem á Tjörninni eru eða við hana né annarsstaðar í lögsagnarumdæminu</u>." (Leturbr. mín)

sér að, annað en götuna, foraðið og [illegible] enda hefir bæjarstjórnin hlotið ámæli fyrir það o. fl. að hafa gert [illegible] til þessa báta Tjörn, um þessa. Áður fyrrum átti enginn fugl neitt friðland á Tjörninni eða nálægt henni og ekki enn mörg ár liðin frá því „Skothúsið", sem Skothúsvegurinn dregur nafn sitt af, var lagður niður. Nú á síðari árum hafa einstakir menn og félög varið til þess hundruðum króna úr eigin vasa, og án nokkurs endurgjalds, að friða þessar stöðvar fuglanna, prýða Tjarnarhólmann, stækka hann nokkuð og fegra fuglalífið í bænum á marga lund. Mér er kunnugt um, að lögregla bæjarins hefir haft vakandi auga á því, að lögreglusamþykkt sú, er áður getur, sé í heiðri haldin. Bæjarbúum mörgum, ungum og um[illegible] það kunnugt, að fjöldi barna og unglinga hafa haft sér það til ánægju og yndisbóta, hvenær sem tækifæri hefir til þess gefizt og jafnvel daglega, að fara „niður að Tjörn", með fulla kjöltu sína af brauði, sem þau gefa fuglunum úr lófa sínum. Miðar þetta ekki í rétta átt, er þessa engin þörf, eða er ekki breytingin stórt skref frá því, sem áður var? Það virðist því koma úr hörðustu átt, að háttv. bæjarráð leyfi kappróður á Tjörninni einmitt um það leyti, [illegible], sem fuglunum er einna brýnust þörfin á að njóta þar [illegible] næðis, rósemi og friðar.

2/

Sannsýlt þessi er mannúðleg í garð hinna villtu fugla, sem hér vilja setjast að; hún er og þörf, vegna hinna mörgu barna og unglinga þessa bæjar, sem ekkert athvarf eiga til að halla sér að, annað en götuna, torgið og félagsskap, sem þeim er óhollur og hættulegur mjög, enda hefir bæjarstjórnin hlotið ámæli fyrir það o.fl. að hafa gert of lítið til þess að bæta úr þessu. Áður fyrrum átti enginn fugl neitt friðland í Tjörninni eða nálægt henni og ekki eru mörg ár liðin frá því „Stofnhúsið", sem Stofnhúsvegurinn dregur nafn sitt af, var lagður niður. Nú á síðari árum hafa einstakir menn og félög varið til þess hundruðum króna úr eigin vasa, og án nokkurs endurgjalds, að friða þessar stöðvar fuglanna, prýða Tjarnarhólmann, stækka hann nokkuð og fegra fuglalífið í bænum á marga lund.

Hér er kunnugt um, að lögregla bæjarins hefir haft vakandi auga á því, að lögreglusamþykkt sú, er áður getur, sé í heiðri haldin. Bæjarbúum mörgum mun og um það kunnugt, að fjöldi barna og unglinga hafa lagt sér það til ánægju og yndisbóta, hvenær sem tækifæri hefir til þess gefist og jafnvel daglega, að fara niður að Tjörn, með fulla skjóðu sína af brauði, sem þau gefa fuglunum úr lófa sínum. Miðar þetta ekki í rétta átt, er þessa engin þörf, eða er ekki breytingin stórkostleg frá því, sem áður var? Það virðist því koma úr hörðustu átt, að hátt. bæjarráð leyfi kappróður í Tjörninni einmitt um það leyti, „Landadagana", sem fuglunum er einna brýnust þörfin á að njóta þar [illegible] næðis, rósemi og friðar.

Hvað viðvíkur „áliti og umsögn" hinnar heiðr. stjórnar Náttúrufræðafélagsins um það, „að vélu-skrölt frá flugvélum hafi engin áhrif á fuglana", er þetta alls eigi samhljóða annara sannreynd, því fjöldi bæjarbúa eru vottar að því, að í sérhvert sinni, sem flugvél leggur leið sína yfir Tjörnina, þýtur fuglahópurinn allur upp, frá eggjum sínum og ósjálf-bjarga ungum, sem orðnir eru, eins og í hann hafi verið skotið úr hríðskotabyssu. Það kemur því einnig úr hörðustu átt, að sérmenntaðir menn, sem margir bera gott traust til, skuli láta frá sér álit sitt og umsögn háttvirtu bæjarráði í té, sem „í góðri trú" og fullu trausti leita til þeirra í von um að þeir hafi meira vit og þekkingu á þessu máli en aðrir menn.

Hitt er svo annað mál, að Tjörnin mun sjaldnast eða aldrei vera hæfilegur staður til þess að hefja þar kappróður: Svigrúmið lítið, vatnið svo grunnt, að leðjan og slýið mun ávalt verða til svo mikilla tafa og trafala, að þótt úrvalsróðrarar hefði þar kappróður sín á milli, mundi eigi verða hálft gagn að einu einasta áratogi þeirra.

Þótt ég hafi nú lýst mig andvígan og öndverðan mjög á móti leyfi háttv. bæjarráðs og áliti og umsögn heiðr. stjórnenda Náttúrufræðafélagsins, vil ég engan mann vona um það, að hann álíti, að það sé vegna fjandskapar frá minni hlið eða óvildar í garð sjómannadagsráðsins, eða nokkurs manns í hinu fríða liði sjómanna, enda þykist ég, sem sjómaður um aldar-fjórðungsskeið, þekkja svo vel til kjara þeirra, krafna — sem sjaldan eru miklar — til annara manna í stöðum sínum, að þeir telji málefni mín byggð á nokkrum veg þeim til miska. Það eru börnin í bænum, þar með talin þeirra eigin börn, sem ég vil ekki láta missa þeirri gleði og göfgun uppeldisskilyrða, að fá að njóta fuglalífsins og návistar þess sem það veitir, ef vera mætti að það geti orðið þeim til bendingar og leiðbeiningar um að fara vel með öll dýr, skilja þarfir þeirra og tilfinningar, jafnframt því gera leið, sem þeim gefst kostur á að sýna góðvild sína og göfugmennsku, þegar á unga aldri í garð allra manna og hinna málleysu dýra, en forðast illan og oft skaðlegan félagsskap á götum

bæja leyfi ég mér að mæla [illegible], að æðri völd bæjarins leyfi það eða samþykki. Trúi því ekki fyrr en ég tek á því,

Reykjavík, 5. marz 1943.

[illegible]

2. Á að leyfa kappróður á tjörninni?

5 blöð fsl. + 1 renningur

bæjarins.

Ég mun að vísu láta mér það í léttu rúmi liggja og lítt um það fást, þótt aðrir menn séu eða verði á öndverðum meiði við mig í máli þessu, en hitt tel ég víst, að fáir bæjarbúar kunni þeim miklar þakkir, sem með leyfum sínum, áliti eða umsögnum styðja að því á nokkurn hátt, að þessi vanhugsaða róðrarsamkeppni fari fram á Reykjavíkurtjörn.

Ég hefi áður bent á annan heppilegan stað, fleiri en einn, og fæ ekki skilið að nein knýjandi nauðsyn sé til þess að velja þennan stað (Tjörnina) til þessa, mörgum til meinbuga og miska, en einkum þó börnunum. Þeirra vegna og fjölda bæjarbúa leyfi ég mér að mótmæla því, að nokkur kappróður fari fram á Tjörninni og ég trúi því ekki fyrri en ég tek á því, að æðri völd bæjarins leyfi það eða samþykki.

Reykjavík, 5. marz 1943.

[illegible]